

Vergeven

Vergeven is een gevangene bevrijden en ontdekken dat jij die gevangene was.

- Lewis B. Smedes

Na het lezen van het vorige hoofdstuk heb jij hopelijk besloten om nooit de ziel van een geliefde gevangen te zetten en verlang jij ernaar te horen hoe je het beste kunt helpen. Je kunt ons rijk op verschillende niveaus ervaren en hoe vrijer we zijn, hoe meer wij volledig aanwezig kunnen zijn om ons spontaan en vreugdevol te ontwikkelen. Nogmaals, dit is te vergelijken met de kindertijd. Kinderen die liefde, steun en aanmoediging ontvangen zullen het leven met open blik en vol vertrouwen exploreren. De positieve gevoelens die ontvangen worden gedurende de jeugd blijven het hele leven bij hen en blijven ze positief beïnvloeden. Op dezelfde wijze, als mensen van ons blijven houden en aan ons blijven denken, blijft dat bij ons gedurende onze reis. Daarom is ons vergeven de grootste gunst die je ons kan schenken.

Maar ons vergeven is voor de levenden vaak het moeilijkst. Tenslotte hebben wij ons van jullie weggenomen, door ziek te worden, door een ongeluk te krijgen, door onszelf om te brengen, door gedood te worden of door eenvoudig weg te glippen. En wij 'kiezen' hier ook vaak nog het ergste moment voor.

Vergeven in één keer of in stukjes

Als je ons stukje bij beetje vergeeft is dat prima; iedere 'smaak' van vergeven helpt. Niets houdt ons meer in de boeien dan de wrok van onze geliefden en niets bevrijdt meer dan hun vergeving. In hoeverre wij verbonden blijven met de wrok van onze geliefden, hangt af van hoe wij onze doodsomstandigheden zien. Toen ik ontdekte dat mijn onvermogen mijzelf te openen een grote rol had gespeeld in mijn dood, voelde ik me daar schuldig genoeg over om open te staan voor een co-afhankelijke relatie, als mijn ouders of verloofde hiertoe geneigd waren geweest.

Het heeft even geduurd voordat ik begreep waar ik wel of niet verantwoordelijk voor was. Ik was een 'braaf meisje' geweest en had geen vergeving nodig. Tenminste, dat dacht ik. Dat veranderde allemaal nadat ik mijn leven beëindigde. Om te zeggen dat mensen kwaad op mij zijn geweest, is mild uitgedrukt. En ze hebben er ook de tijd voor genomen mij te vergeven! Ik was nieuwsgierig naar hoe een minder onschuldig iemand met het gevolg van zijn acties was omgegaan. Ik maakte connectie met een ziel wiens einde een zootje was. Iemand die vele redenen had om zich te schamen en berouwvol te zijn, maar die niet in co-afhankelijke relaties betrokken raakte.

Het verhaal van Ray

Ray was drieënvijftig jaar toen hij – dronken – zijn auto met 100 km per uur tegen een boom parkeerde. Het lichaam van Ray was er slecht aan toe en in het ziekenhuis besloot de familie, na overleg met het medische team, Ray vaarwel te zeggen en de levensondersteunende

beademing uit te zetten. *Rust in vrede, Ray*. Wel... niet dus! Er had een passagier bij Ray in de auto gezeten die het duidelijk warm had gehad; zij had weinig kleding aan ten tijde van het ongeluk, en het ambulancepersoneel had haar BH gewikkeld om Ray's hals gevonden.

Ray was gedurende zijn leven een vertegenwoordiger geweest voor een groothandel. Hij had uitgebreid gereisd voor zijn baan en hoewel hij altijd een liefhebbende echtgenoot en vader was geweest, waren hij en zijn vrouw gedurende hun tweeëntwintigjarige huwelijk drie keer bijna uit elkaar gegaan. Iedere keer om dezelfde reden. De eerste keer was vrij in het begin van hun huwelijk, nadat zijn vrouw Lisa een rekening van een restaurant in Ray's papieren vond toen ze naar een gasrekening zocht. Op de achterkant stond geschreven: "Bedankt voor een geweldig weekend, cowboy!" Het was ondertekend door "Ella" met hartjes naast haar naam. Ray beloofde dat dit nooit meer voor zou komen en alles ging goed totdat Ray's baas opbelde om met hem te spreken. Lisa was alleen thuis omdat Ray de dag ervoor op 'zakenreis' vertrokken was. Op één of andere manier overleefde hun huwelijk ook deze episode, maar het huwelijk wankelde weer toen hij een paar jaar later toegaf herpes opgelopen te hebben. Uiteindelijk overleefde het huwelijk Ray.

Na zijn dood waren Lisa en de kinderen diep bedroefd, zoals iedere andere familie in dezelfde situatie, maar naast verdriet moesten zij ook andere emoties onder ogen komen.

De kinderen gedurende crisis één, twee en drie

De kinderen waren nog klein gedurende de eerste huwelijks crisis. De derde – die van de herpes – werd letterlijk nooit besproken. Lisa had een maand lang geweigerd één woord met Ray te wisselen, na weer te zijn geconfronteerd met bewijs van verraad. Het tweede voorval werd begeleid door een stormachtige en luidruchtige scene, duidelijk hoorbaar voor de kinderen én waarschijnlijk voor de rest van de straat. Dat was de eerste en laatste keer dat de kinderen hun moeder ooit hoorden schreeuwen. Haar gedrag maakte dat de twee kinderen zich bang en onveilig voelden, maar Ray had ze naderhand gerustgesteld en beloofd dat hij mama nooit meer zo boos zou maken. Hij dacht dat een familievakantie hen goed zou doen en nam ze allemaal mee naar Disney World. Niets zo goed voor het uitwissen van slechte herinneringen voor een acht- en tienjarige als een bezoek aan het land van Mickey Mouse.

Geen van beide meisjes had hierna veel aan het huwelijk van hun ouders gedacht. Zij namen aan dat hun ouders van elkaar hielden en dat zij als een echtpaar oud zouden worden. Ten tijde van hun vaders overlijden waren zij begin twintig, een leeftijd waarop je nog niet aan je vader denkt als een man met andere behoeften buiten die van een huisvader. Nu moesten zij ineens aan hun vader denken als iemands minnaar. Een 'iemand', ook nog eens, die bijna net zo jong was als zij waren. Dat was ongeveer het meeste dat ze ooit over haar te weten zouden komen, buiten dat zij een passagier in de auto van Ray was geweest. Nadat ze uit het ziekenhuis ontslagen was, liet zij de familie weten dat zij hen niets te zeggen had en dat zij zichzelf gelukkig mochten prijzen dat ze Ray niet (via hen) aanklaagde voor het feit dat haar leven in gevaar was gebracht.

Een brij van gevoelens

Buiten dat zij met het bestaan van deze ‘charmante’ vrouw moesten dealen, moesten zij ook de buitenwereld trotseren. Het was onmogelijk geweest om de omstandigheden van zijn dood geheim te houden en in zekere zin was dit goed voor de twee jonge vrouwen, omdat dit ontkenning onmogelijk maakte. Het zorgde er ook voor dat ze over hun gevoelens praatten, wat de druk van hun ‘woede-ketel’ nam.

Aan de andere kant was het feit dat hun vaders gedrag algemeen bekend was, vernederend en verwarrend. Het maakte dat zij hem haatten omdat hij hen had blootgesteld aan deze hartbrekende en diep gênante situatie. Tegelijkertijd wilden zij hun vader verdedigen en iedereen vertellen wat een geweldige vader hij was geweest. De beste! De allerbeste. Zij wisten niet eens meer wie zij verdedigden, zij wisten niet meer wie hun vader was.

Ray en Lisa

Ray was een levensgenieter die nooit echt volwassen was geworden. Net zoals zijn vader had hij een ‘goede vrouw’ getrouwd, één die de karaktereigenschappen had die hij mistte, zoals onschuld, naïveteit en eerlijkheid. Ray vond Lisa’s rechtschapenheid en ernst ‘schattig’. Hij had zijn huwelijk geëerd door te zorgen dat Lisa, en later zijn dochters, nooit iets tekort kwamen. Ook al stond Lisa bekend om haar bescheidenheid en vriendelijkheid, zij hield ervan het mooiste huis in de straat te hebben. Op een dag, toen zij een paar jaar getrouwd waren en Ray net terug was van zakenreis, sprak Lisa over de tuinoverkapping die haar oom aan het bouwen was. Twee maanden later, nadat Ray een bonus van zijn werk had ontvangen, gaf hij Lisa de vrije hand om te kopen wat ze wilde voor haar nieuwe overkapte ruimte. Zonder enige twijfel overtrof hun overkapping die van haar oom. Dit typeerde hun hele relatie.

Alhoewel Ray van zijn vrouw had gehouden, kon hij nooit tevreden zijn met alleen familielevens. Lisa was seksueel liefdevol en gewillig, maar zij was ‘vanille’ terwijl hij voor iedere mogelijke smaak ging. Lisa keek tegen haar man op: in haar ogen was hij sterk, knap en sexy. Zij had nooit begrepen waarom deze krachtige en stoere man haar – rustige, onopvallende Lisa – als zijn vrouw had gekozen. Zij hield ervan hoe hij haar toestond thuismoeder te zijn, terwijl hij haar ook van geld voorzag om hun liefdesnest te verbeteren. Ze was dankbaar voor zijn gulheid tegenover haar, de kinderen en de rest van de familie, en ze was er trots op de vrouw te zijn van een romantische man. Eéntje die haar op verassingsuitjes trakteerde, die haar mee uit eten nam en die sieraden voor haar kocht. Zij koos ervoor niet aan zijn beweegredenen te denken, niet te peinzen over waaróm hij haar zo verwendde – mits zij ertoe gedwongen werd.

Het gezin

Lisa, de kinderen en zijn huis waren de kroonprestatie van Ray’s leven. Hij zorgde ervoor dat zij op de beste manier onderhouden werden. Zijn bijdrage aan de opvoeding van zijn kinderen was altijd alleen over geld en speelsheid gegaan. Omdat hij een actieve man was, had hij het leven van zijn dochters gevuld met herinneringen van pretuitjes en vakanties. Daar hij zelf een groot kind was, was niets gek genoeg voor Ray geweest.

Terwijl de familie van dit grote kind probeerde te begrijpen wie de echte Ray was geweest, woonde er, aan de andere kant van de stad, één persoon die precies wist om wie zij rouwde. Marianne was een vijfenveertigjarige vrouw die twaalf jaar lang zijn minnares was. Zij hadden elkaar in een bar ontmoet en door de jaren heen een diepe, liefdevolle relatie opgebouwd. Gedurende de affaire waren er andere mannen geweest voor haar, want zij had altijd aangenomen dat ze op een dag zou trouwen en kinderen zou krijgen. Dat was echter niet gebeurd en de twee waren altijd weer bij elkaar teruggekomen. Marianne was alles wat Lisa niet was: ze was scherp, intellectueel, een carrièrevrouw, politiek actief en veeleisend in bed. Met haar kon Ray zich ontspannen en zichzelf zijn. Zij wist hoe teleurgesteld hij was dat hij geen zoon had en hoezeer hij tegen het moment opzag dat zijn meiden de deur uit zouden gaan, omdat hij het geklets van Lisa over onbelangrijke zaken – zoals hoe het de burens verging, de nieuwste interieurtrends en vakantiebestemmingen – soms niet kon uitstaan. Marianne was niet bezitterig geweest en had zich geen illusies gemaakt over Ray. Zij stelde de regels en hij volgde ze. Op hun eigen manier waren ze helemaal open en eerlijk tegenover elkaar. De nacht van het ongeluk droomde ze dat Ray binnenliep en haar met een kus op haar voorhoofd wakker maakte. Ze lachten liefdevol naar elkaar voor hij verdween. De volgende ochtend voelde Marianne nog de warme gloed van de droom, totdat zij de krant las: *Drieënvijftigjarige vader van twee kinderen sterft bij auto-ongeluk.* Ze wist het gelijk.

De ziel van Ray

Toen Ray in ons rijk ontwaakte, benaderde hij deze ‘nieuwe dag’ met een gevoel van avontuur, zoals hij iedere dag van zijn leven benaderd had. Wat hij aan rechtschapenheid tekortgekomen was, had hij gecompenseerd met levenslust. Voor hem was de wereld één grote concurrerende speelplaats geweest, een plek waar je dagelijks kon winnen of verliezen, kon jagen of opgejaagd kon worden, waar je geluk kon hebben als je jouw kaarten goed speelde. Het was een plek vol mogelijkheden voor vermaak. En dan waren er nog de vrouwen...

Ray wist dat hij dood was, omdat hij zijn ongeluk ‘zag’. Dit was noodzakelijk in zijn geval, omdat de omstandigheden van zijn dood hem inzicht gaven in de gevoelens van zijn geliefden. De ziel van Ray had niet veel zuivering nodig, omdat hij niet geleden had en omdat hij het soort man was dat alles nam zoals het kwam. Ik kon me vinden in de manier waarop hij ontwaakte in ons rijk: hij was er, net zoals ik destijds, nuchter onder. Logisch, want zo was hij in het leven ook geweest. Hij bleef, zover hij kon, open voor energieën en was verbaasd over hoe mensen hem hadden gezien.

De energie van de levenden

Hij kon bijvoorbeeld niet geloven hoe kwaad Lisa was over zijn verraad. Toen hij met haar energie verbond zag hij dat zij altijd in ontkenning gebleven was over zijn ontrouw. Zij had het als een ziekte gezien, iets wat hij niet helpen kon en iets dat absoluut niets met haar te maken had. Hij betreurde het uitermate dat hij bij haar was gebleven. Hij beseftte hoezeer haar pijn gewonde trots was en hij kon zien hoe graag zij gewild had dat hij alleen in die auto had gezeten. Dan was zij de perfect gelukkige weduwe geweest, want hun liefde was – zo ontdekte hij – al lang geleden gestorven.

De energie van zijn oudste dochter was veroordelend: zij had de rechtschapenheid van haar moeder en de felheid van haar vader. Zij had veel pijn, maar stopte meer energie in het bouwen van een muur om zich heen dan in een poging om haar vader te begrijpen. Zijn tweede dochter had haar vader aanbeden en wilde hem alleen maar terug. Meer dan onder de omstandigheden te lijden, miste ze hem gewoon. Wat hard aankwam voor de ziel van Ray, was het feit dat hij een vreemde voor zijn kinderen was geweest. Buiten plezier met hen maken en voor hen betalen had hij zeer weinig van zichzelf gedeeld. Hij voelde hierover spijt en berouw.

Sommige van zijn collega's en zakenrelaties waren opgelucht dat zij niet langer met hem hoefden samen te werken, omdat hij altijd gespeeld had om te winnen. Hij had nooit begrepen dat zij zich onbehagelijk voelden door zijn competitieve gedrag. Maar over het algemeen waren mensen geschokt en diep bedroefd over zijn dood, want Ray was een liefhebbende en vrolijke man. Voor bijna iedereen ging deze droefheid gepaard met spijt dat ze de echte Ray niet hadden gekend, behalve Marianne natuurlijk. Bij haar was de ziel van Ray net zo thuis als toen hij mens was. Hij beseftte dat dit kwam omdat zij de enige was met wie hij zijn ziel had gedeeld tijdens het leven. Zij zijn op natuurlijke wijze samengesmolten en blijven een liefdevolle relatie behouden: Marianne praat met hem, hij komt langs in haar dromen en zij ruikt zijn aftershave als hij bij haar is.

(Het is vrij gemakkelijk voor ons om een bepaald parfum of een specifieke geur voort te brengen om een geliefde te laten weten dat we er zijn. De enige voorwaarde is dat de persoon ons associeert met die geur. Zo niet, dan kan deze manier van communicatie niet tot stand komen. Waar een persoon ons mee associeert is persoonlijk. Als we er zijn, voelen we de beste manier om onze aanwezigheid kenbaar te maken en op dat moment gebeurt het ook. In het geval van Ray en Marianne was de beste associatie 'geur'. Hij had de intentie en op dat moment rook zij het. Zoals eerder gezegd, zonder de ratio betekent een doel stellen: directe manifestatie).

Marianne als veilig basis

Aanvankelijk was Ray het meest bij Marianne, omdat zij hem het gevoel gaf een goede man te zijn geweest. Haar verdriet was zuiver en zij liet zich door hem troosten. Zij verweet hem niets, zat niet met vragen en had geen schreeuwbuien. Zij wist dat hij uit zou gaan die avond en zij vond de omstandigheden van zijn dood nooit uit, alleen dat hij vlak na het ongeluk overleden was. Dat was eigenlijk ook alles wat zij wilde weten. Hij daarentegen voelde zich schuldig dat hij haar niet de kinderen had gegeven die zij gewild had, maar hij wist ook dat het een zegen was dat hij niet meer kinderen op de wereld had gezet.

Hoe Ray zijn lessen leerde

Terwijl Ray en Marianne elkaar hielpen door samen te zijn in liefde, ging het Lisa minder goed. Naast het verraad en de vernedering, voelde zij dat haar hele huwelijk en daardoor haar hele volwassen leven, een verspilling was geweest. Ergens in haar achterhoofd vond ze zichzelf een idioot om zo in ontkenning te zijn geweest. In plaats van hier verantwoording voor te nemen, gaf ze Ray de schuld. Ze werd depressief, bezocht een dokter en kreeg medicijnen.

De oudste dochter wilde niet over haar vader praten, noch aan hem denken. Zij verhuisde naar een andere stad, begon een nieuw leven en zette haar vaders dood van zich af met dezelfde vastberadenheid die haar vader getypeerd had. Door de jaren heen werden vader en dochter beiden nederiger. De dochter realiseerde zich hoeveel zij op haar vader leek en hoe die wetenschap haar angst had aangejaagd. Tot die dag was Ray's ziel niet vrij van zijn dochter en de les die zij beiden moesten leren was er één van bescheidenheid. De les dat het leven én het leven na de dood niet altijd verloopt zoals zij dat wilden.

De dochter geloofde dat het onvergeeflijk was wat haar vader had gedaan. Hij had de familie geruïneerd en alles was zijn fout, daarom bestond hij niet meer voor haar. Dit was vergelijkbaar met Ray's houding in het leven: 'Ik ben een goede kostwinner, echtgenoot en vader, en zolang niemand wat tekortkomt, kan ik doen wat ik wil'. Door zijn dochter leerde Ray's ziel dat hij voor niemands pijn had opengestaan, omdat hij zijn eigen pijn nooit had gevoeld. Door te zien hoe zijn dochter haar eigen pijn negeerde – hoe zij zich forceerde om geen verdriet te hebben over zijn dood, daarbij haar moeder en zus wegduwend – kreeg hij veel inzicht in de man die hij was geweest. Hij beseftte hoe bang hij was geweest voor intimiteit; hoe hij als jongen altijd had gevoeld dat zijn vader niet gelukkig was thuis, maar dat zijn vader niet in staat was zijn vrouw en kinderen te verlaten.

Ray vond het moeilijk om bij zijn tweede dochter te zijn vanwege de omvang van haar kinderlijke, zuivere pijn. Het maakte dat Ray zich een mislukkeling voelde, want het liet hem zien hoe egoïstisch hij geweest was. Hier was zijn geliefde kind, één van de mensen van wie hij (achteraf gezien) het meest had gehouden in zijn leven, die zich op eenentwintigjarige leeftijd iedere avond in slaap huilde, bang en alleen om haar vader roepend, zonder steun van haar familie, met uitzondering van haar oma. Haar eigen moeder zat, duf van de medicijnen, te verdrinken in zelfmedelijden, haar zus was veranderd in een zoutpilaar zonder enige gevoelens en haar vader was dood. Dat alles omdat hij seks wilde met iemand wiens naam hij zich niet kon herinneren.

Was één van zijn dochters geneigd geweest een ongezonde connectie met haar vader aan te gaan, dan had Ray's ziel hoogstwaarschijnlijk aangehaakt, maar gelukkig waren zij dat geen van beiden. Zij hadden een liefdevol thuis gehad en een goede opvoeding. Dit had hun geholpen stabiele jonge vrouwen te worden, die genoeg van zichzelf hielden om hun verdriet te verwerken en hun balans te hervinden.

Hoe schoonmoeder en jongste dochter zijn goede kanten levend hielden

De grootmoeder van moeders kant was de jongste dochters grootste steun. Zij had van haar schoonzoon gehouden, omdat hij er altijd voor zorgde dat zij zich speciaal voelde. Zijn favoriete grapje was dat hij besloot Lisa te trouwen na haar knappe moeder ontmoet te hebben, want met zulke goede genen zou Lisa altijd aantrekkelijk blijven. Hij complimenteerde zijn schoonmoeder regelmatig vanwege haar kleding, sieraden, parfum of het lekkere eten dat zij bereid had. Sommige van zijn cadeaus waren de beste die zij in haar leven had gekregen. Grootmoeder en kleinkind weigerden om hun herinneringen aan Ray door zijn ongelukkige en gênante einde te laten ruïneren. Samen haalden zij herinneringen op, ze bladerden door fotoalbums en vertelden elkaar ondertussen verhalen over Ray. Het

spreekt vanzelf dat het middelpunt van deze bijeenkomsten altijd (in ziel) aanwezig was, en van ieder moment genoot. Het enige dat hij betreurde was dat hij geen fles champagne voor de dames kon laten verschijnen, om op hem te proosten!

Vrijheid alom

Deze bijeenkomsten werden minder naarmate de tranen afnamen en op een dag realiseerde de jonge meid zich dat zij de hele dag niet aan haar vader had gedacht. Zij voelde zich tegelijkertijd gelukkig en schuldig. Ray was gelukkig voor haar en voor zichzelf. De liefdesconnectie tussen hen was echt geweest en daarom had hij, iedere keer als zij hem nodig had, zijn energie versterkt en als een deken om haar heen gewikkeld, zich gelijktijdig beseffend hoeveel schade hij had aangericht met zijn egoïstische en oppervlakkige manier van leven. Hij werd, gedurende zijn reis om de persoon die hij geweest was te begrijpen en te vergeven, gesteund door de onvoorwaardelijke liefde van zijn jongste dochter. Dit herinnerde hem eraan dat hij in staat was geweest liefdevolle relaties te hebben. Des te minder Ray's jongste dochter treurde om haar vader, des te minder hij aanwezig hoefde te zijn. Hij bleef natuurlijk in haar hart en hun band zal nooit ophouden te bestaan, maar ze zijn beiden vrij.

Hoe Lisa tot inkeer kwam

Door Ray's gebrek aan liefde voor zijn voormalige vrouw en Lisa's weigering haar eigen realiteit onder ogen te zien, was er na Ray's dood geen echte connectie tot stand gekomen. Lisa functioneerde nog steeds op de automatische piloot, totdat een vriendin Lisa voorstelde om mee te gaan naar een cursus Rock and Roll. Ray en Lisa waren dol op dansen geweest toen ze jonger waren, maar dat was verwaterd. Lisa's vriendin wilde geen 'nee' horen en zo kwam Lisa op woensdagavond in het buurthuis terecht. Die avond lachte Lisa, en ze schrok bijna van het geluid. Toen ze thuiskwam vond zij eindelijk de moed om in haar trouwalbum te kijken en om te huilen. Echte tranen, echte pijn, echte gevoelens. Ze voelde Ray meteen om zich heen en samen, ieder op zijn eigen manier, huilden zij, om alles wat geweest – en niet geweest was.

De reden waarom zij tot die tijd geen connectie hadden, was omdat Lisa's ontkenning het haar onmogelijk maakte om echte gevoelens te uiten. Het was mogelijk geweest met de kilte van zijn oudste dochter te verbinden, omdat vader en dochter veel van elkaar hielden, en omdat haar pijn zijn schuld was. Het hartzeer van zijn jongste verbond hen om dezelfde reden. Maar Lisa's inzinking ging niet over Ray, het ging over wie zij in haar huwelijk was geweest. Onmiddellijk na zijn dood had zij de ware redenen gezien waarom zij Ray's ontrouw getolereerd had (zij had instinctief geweten dat hij al jaren een minnares had). Zij was niet gebleven, zoals zij zichzelf had wijsgemaakt, uit liefde voor haar man en kinderen; zij was gebleven omdat het huwelijk haar een identiteit verschafte. Ray was haar excuus geweest om zich niet af te hoeven vragen wat zij met haar leven wilde doen. Dit alles was in een oogwenk door haar heengegaan en had een angstaanjagende razernij in haar bovengebracht. Ze kon haar zelfhaat niet onder ogen zien, dus in plaats daarvan haatte zij Ray. En omdat het niet echt was – in de zin dat zij in werkelijkheid gewonde liefde tegenover zichzelf voelde, niet tegenover Ray – raakte het Ray niet.

Helderheid

Maar die avond, in haar pyjama op de bank, met het fotoalbum op haar schoot, laat ze haar verweer gaan en wordt ze Lisa: een tweeënvijftigjarige weduwe die had verkozen in een dood huwelijk te blijven in plaats van een leven voor zichzelf op te bouwen. “Oh Ray”, zei ze, “waar zijn wij fout gegaan en waarom ging je niet weg?” Omdat Ray bij haar is en omdat ze beiden open staan voor communicatie, voedt Ray haar een antwoord dat het volgende moment in haar opkomt. Intuïtief weet ze het ineens: “Jij kon me niet verlaten hè? Je dacht dat ik totaal weg zou kwijnen als je dat deed...” Op dat moment zien ze beiden de waarheid. Ray had Lisa niet verlaten omdat hij altijd de goeie jongen uit moest hangen. Degene die de beste cadeaus gaf, de leukste vader, de beste schoonzoon, steevast werknemer van de maand, hart en ziel van elk feest, beste minnaar, beste echtgenoot. Hij had de schande niet kunnen verdragen om de man te zijn die het hart van zijn vrouw breekt door haar te verlaten, wat hem de liefde en het respect van zijn kinderen, zijn familie, vrienden en collega's gekost zou hebben.

Tegen deze tijd stromen de gedachten onbelemmerd over en weer tussen de twee. Lisa zag hoe zij haar man emotioneel gechanteerd had door ‘de-vrouw-die-instort-als-je-me-verlaat’ te zijn. Zij beseft dat, als zij flinker was geweest, zij ongetwijfeld relatietherapie had voorgesteld, en als dat niet geholpen had, een scheiding. Op dat moment realiseerde Ray's ziel zich dat hij Marianne, de liefde van zijn leven, de kinderen naar wie zij zo verlangde had onthouden, omdat hij zijn gezicht niet wilde verliezen tegenover zijn familie en vrienden. Pijnlijk. Terwijl hij deze pijn aan Lisa voedde, met wie hij knus de bank deelde, had zij een terugblik van haar man die zich na het eten klaarmaakte om uit te gaan: “Even wat drinken met de jongens van het werk. Je weet wel hoe het gaat, als ze me niet zien denken ze dat ik mezelf boven hen voel staan”. Voor één ogenblik hadden ze elkaar recht aangekeken en was er een kans gecreëerd waarin ze hem had kunnen confronteren met: “We weten allebei dat je liegt Ray. Ook al ken ik haar naam niet, ik weet waar je heen gaat. Waarom praten we niet?” Lisa's terugblik deed Ray beseffen wat een volslagen lafaard hij was geweest. Om het aan zijn vrouw over te laten hem te confronteren, om het aan Marianne over te laten hem de laan uit te sturen, zodat hij van twee wallen kon eten. Ray geeft deze laffe energie door aan zijn vrouw, die zich bijna misselijk voelt als ze bedenkt wat voor lafaard zij geweest is. Zij denkt terug aan de momenten dat ze de vertwijfeling in haar mans ogen las als zij over hun toekomst na zijn pensioen praatte. Ray's ziel herinnerde zich de pijn die hij voelde als hij dacht aan oud worden met Lisa in plaats van Marianne.

Een nieuw begin

Toen Lisa die avond ging slapen, sliep Ray's ziel in zijn eigen bed voor de eerste keer sinds zijn dood en tijdens de volgende maanden, verdiepten zij hun connectie. Lisa besloot hulp te zoeken: zij vond een hulpverlener die haar hielp haar huwelijk, haar beweegredenen en haar overleden man te begrijpen. Zij begon ook dingen te doen die zij om Ray gelaten had: ze schilderde een kamer geel, de kleur die hij gehaat had. Ze moest zichzelf stoppen om het hele huis niet geel te schilderen! Met iedere strek van haar verfkwast voelde zij zich sterker worden. Zij had van wandelen in afgelegen gebieden gehouden, maar Ray wilde nooit ver van de actie (en de feestjes) zijn. Lisa ging op een wandelvakantie met haar zus en genoot

van ieder moment. Zij voelde zich triomfantelijk dat zij haar eigen leven leidde en plezier maakte, en ze hoorde zichzelf zeggen: “Over jouw lijk, Ray”, iedere keer als zij iets deed wat hij niet goedgekeurd zou hebben. Ze kon niet geloven dat ze zoveel wrok koesterde tegenover haar overleden echtgenoot. Ze had zichzelf altijd gezien als een vriendelijk persoon met een warm hart, maar als het op Ray aankwam had zij een koelbloedige moordenaress kunnen zijn. En omdat dit fysiek onmogelijk was, koos ze optie twee: hem haten.

Ray was niet vrij van de woede van zijn vrouw, omdat ze nog steeds verstrikt waren in een situatie waar zij beiden verantwoordelijk voor waren. Lisa was een vrouw met weinig zelfvertrouwen geweest en Ray had dit gebruikt om precies het leven te creëren wat hij wilde, zonder zijn gezicht te verliezen naar de buitenwereld. Als Lisa zelfverzekerder was geweest, had ze zijn ontrouw nooit getolereerd. Nu, met iedere stap onderweg naar haar onafhankelijkheid, haatte zij Ray voor wat hij had gedaan, en zichzelf dat zij het had toegestaan.

Was Ray een fantastische echtgenoot geweest die aan een hartaanval gestorven was terwijl hij zijn eigen gras maaide, had Lisa evengoed woest kunnen zijn, omdat zij nu alleen oud moest worden. In dit geval zou ze hem ook iedere stap in haar nieuwe leven als weduwe haten. De perfecte versie van Ray zou, uit liefde voor zijn vrouw, met deze haat verbinden.

Verlatingsangst

In beide gevallen is de ziel niet vrij, maar in het laatste geval zal het niet lang duren voordat de ware reden van Lisa's woede naar de oppervlakte komt: verlatingsangst. Mensen met dit probleem trekken normaal gesproken partners aan die hen blijvend moeten geruststellen zodat ze zich veilig en verzorgd voelen. Zij hebben momenten of tijden gekend – en soms hun hele jeugd – waarin er niet van hen gehouden werd. Zij trekken in het algemeen partners aan die geleerd hebben dat liefde voorwaardelijk is, dat ze liefde moeten verdienen door ‘goed’ gedrag.

Mensen met verlatingsangst hebben voortdurende geruststelling nodig dat er van hen gehouden wordt, en diegenen die geleerd hebben dat liefde voorwaardelijk is, moeten hun best doen om liefde te verdienen. De één stelt eisen en de ander stelt gerust, en wanneer degene die geruststelt doodgaat, zal de eiser signalen sturen als: “Hoe kon je?” en “Waarom heb je mij verlaten?” Ook al heeft de gestorvene geen menselijke gedachten meer, kan hij of zij verbinden met de dynamiek van hun relatie en verstrikt raken in een ongezonde connectie die de ziel onderwerpt. In dit geval blijft de situatie hetzelfde totdat de overlevende partner van focus verandert (hetgeen vroeger of later altijd gebeurt). Als de ziel niet verstrikt raakt, zal het met de gewonde liefde van de overlevende partner verbinden en zij zullen elkaar inzichten voeden totdat zij vrede vinden.

Dit gebeurt ook omgekeerd als een pas overleden wederhelft niet kan accepteren dat de dood hen gescheiden heeft. Dit is een speciale manier van na de dood vast komen te zitten, maar in tegenstelling tot de verloren zielen over wie we in het vorige hoofdstuk praatten, accepteren deze zielen ons rijk, maar weigeren zij de realiteit van de nieuwe situatie. Dit is omdat zij tot nu toe de kwestie hebben ontweken. Als een ziel een partner op een wanhopige manier

omringt, zijn er altijd onafgemaakte zaken: het is zelden gedaan uit ware liefde (alhoewel zij heel veel van hun wederhelft kunnen houden).

Bijvoorbeeld een man die altijd bang is geweest om alleen te zijn, trouwt een vrouw die vroeg uit haar werk komt om als eerste thuis te zijn (geen toeval). Zij krijgen kinderen, die verlaten het nest, hij gaat met pensioen, wordt uiteindelijk ziek en gaat dood. Al deze tijd heeft hij nog nooit naar zijn angst om alleen te zijn gekeken, dus is er geen kans dat het vanzelf oplost. Zijn behoefte aan gezelschap maskeerde de werkelijke angst, de angst om met de eigen sterfelijkheid geconfronteerd te worden – hetgeen angstaanjagend kan zijn als je gelooft dat er niets is na je sterfbed. In plaats van het besef dat hij nog steeds 'is' nadat hij sterft, negeert hij de gelukzalige waarheid dat wij eeuwig zijn en keert hij terug naar zijn oude situatie. Onopgeloste verlatingsangst kan ervoor zorgen dat de ziel zijn of haar wederhelft in wanhoop omhult, in plaats van de onvoorwaardelijke liefde van ons rijk te omhelzen.

Dit kan alleen gebeuren als de partner al dan niet bewust de problemen van de gestorvene heeft verhuld. Het kan zo eenvoudig zijn als jezelf waardeloos voelen terwijl je opgroeit, en later iemand trouwen die denkt dat je geweldig bent. Als de 'waardeloze' persoon sterft, zal hij of zij aan het moment van gelukzaligheid – waarin we kunnen zien dat we liefde zijn en daardoor altijd waardevol – voorbijgaan, omdat de kwestie niet opgelost was. In plaats daarvan wikkelt hij of zij de partner in een deken van onheil.

Als dit gebeurt zal de levende partner het moeilijk vinden, vaak onmogelijk, om de mist van depressie die op hen is neergedaald nadat hun wederhelft doodging, op te lichten. Zij zijn vervolgens vaak verrast over het feit dat ze er niet overheen kunnen komen. Er is een groot verschil tussen rouwen en depressief zijn, en hoewel de weduwe/weduwenaar niet depressief is, is de energie van de gestorvene dat wel. De partners van de vastklampende zielen zijn meestal de sterkere en minder afhankelijke gedurende de relatie. Zij zouden naderhand geen inzinking hebben.

Vastklampen of samensmelten

Dit vastklampende gedrag is het tegenovergestelde van samensmelten, waarbij ware gevoelens tussen ziel en persoon verenigen. Hier probeert de ziel uit angst in plaats van uit liefde, in wanhoop samen te smelten. De overlevende partner voelt dat ze hun partner steeds opnieuw verliezen, omdat de ziel 'te dichtbij' komt, altijd in een behoeftige staat, zonder hier iets aan te doen. Zij brengen vaak hun ontredde over als hun geliefde klaar is om naar bed te gaan, als het denken plaats maakt voor slaap en in de vroege uren van de ochtend, als het denken nog niet is teruggeschakeld. De ziel slaapt op de eigen kant van het bed om zichzelf gerust te stellen dat alles nog hetzelfde is, en geeft de ontredde over aan hun nietsvermoedende wederhelft die in die tijd het kwetsbaarst is om de gevoelens te ontvangen.

Het goede nieuws is dat dit niet voorgoed kan duren – niets kan dat. In de meeste situaties houden deze zielen echt van de partner en beseffen zij niet wat voor effect dit op het leven van de wederhelft heeft. Zodra zij dit wel doen, openen zij zich om hulp te ontvangen.

Als je denkt dat jij je in zo'n situatie bevindt, ga dan alsjeblieft op zoek naar een liefdevol, betrouwbaar persoon die in staat is om zielen te helpen. Jij kan ook helpen door de ziel liefdevol maar krachtig toe te spreken, door op hen te mediteren, door hen liefde en geruststelling te zenden. De beste manier om te weten of dit op jou van toepassing is, is als je verrast bent door de intensiteit van je gevoelens, alsof zij niet van jou zijn.

Terug naar de echte, niet-zo-perfecte Ray. Gedurende de tijd waarin Lisa haar wrok vrijelijk liet stromen, bleef Ray's ziel met haar uitwisselen. Hoewel haar gevoelens niet bepaald positief waren, hadden man en vrouw geen ongezonde verbondenheid. De ziel van Ray was niet vrij om door te stromen totdat zij de kwesties rond zijn vroegere gedrag verwerkt hadden, maar hij was sowieso open om door alles heen te werken wat er tussen hen opkwam. Niet iedere ziel staat hiervoor open. Door Nelly's ziel had ik geleerd dat als een ziel niet openstaat om uit te wisselen en te evolueren, het in een staat van 'schijndood' gaat. Dit stopt het uitwisselen niet helemaal, maar het gebeurt op het laagst mogelijke niveau. Vastzittende zielen zijn vaak in soortgelijke toestand als ze, afhankelijk van hun fixatie, tussen mensen of plaatsen zitten en nog niet klaar zijn zich voor ons rijk te openen.

Maar Ray was absoluut niet het type om dingen half of minimaal te doen. Hij verwelkomde dat wat hij over zichzelf te weten kwam, ook al was het niets om trots op te zijn, en hij vertoonde grote nieuwsgierigheid naar alles wat zijn kant opkwam, net zoals ik had gedaan.

Eigenlijk hadden Ray en ik veel gemeen: allebei onze geliefden voelden zich verraden omdat wij onze ware gevoelens niet met hun gedeeld hadden. Wij waren allebei mensen met een groot hart en beiden het middelpunt in het leven van onze geliefden. Ray heeft mij geleerd om niet terug te schrikken voor wat mijn geliefden doormaken. Ray vond de grootste dienst die hij zijn geliefden kon bewijzen: helemaal aanwezig zijn terwijl zij hun gevoelens uiten.

Voorheen had ik mij soms afgesloten als de gevoelens van mijn geliefden te intens werden. Omgekeerd leerde ik Ray's ziel geduld, want zijn ziel wilde altijd op weg naar het volgende. Hij werd rusteloos als één van zijn familieleden vast kwam te zitten of terugkeerde naar een oude kwestie. Nu weet hij dat dit een doorlopend proces is en dat er misschien geen afsluiting zal plaatsvinden.

Ray's ziel blijft terugkeren naar zijn 'vrouwen', in het bijzonder naar Lisa, die nu geconfronteerd wordt met opnieuw een man moeten vertrouwen. Voor de rest heeft hij vrede met wat geweest is en met wie hij geweest is. Al blijft hij het leven missen.